

Verbinden en versterken

Partij van de Arbeid: voor een respectvolle en sociale samenleving

1. Inleiding

De Partij van de Arbeid staat voor de groene gemeente Lochem die er voor u is – een gemeente waarin het water van IJssel, Berkel en Twentekanaal prominent aanwezig is. In de periode 2010 – 2014 kan onze gemeente veel voor u betekenen. Wie wil kan op ons rekenen, en wij rekenen op u!

De Partij van de Arbeid–Lochem wil inspirerend zijn voor een respectvolle en sociale samenleving voor iedereen door openheid, aandacht en respect voor mens en natuur.

De Partij van de Arbeid in Lochem staat voor werk. In deze tijd van economische crisis versnellen we bouwprojecten en spelen we een stimulerende rol tussen werkgevers, onderwijsinstellingen en werknemers. We houden een extra oogje op ouderen, jongeren, nieuwe Nederlanders en kwetsbare groepen om te zorgen dat ook zij nu niet aan de kant komen te staan.

Iedereen heeft recht op een veilige en schone buurt waar kinderen fijn op straat kunnen spelen en waar ouderen 's avonds de deur uit kunnen. Dat betekent niet alleen dat de gemeente allerlei zaken goed regelt, maar ook dat bewoners zich verantwoordelijk voelen voor hun buurt. Daarin past geen overlast, vervuiling, discriminatie en hufterig gedrag.

Een respectvolle en sociale gemeente Lochem dus!

De Partij van de Arbeid verbetert waar nodig de dienstverlening van de gemeente. U hoort centraal te staan in alles wat we doen. In de kernen en buurten luisteren we dus naar u en bijvoorbeeld voor het verbeteren van de thuiszorg luisteren we naar ouderen. We streven naar het verkorten van wachttijden en wikkelen vergunningen/verzoeken zo snel mogelijk af. Regeldruk voor ondernemers verminderen we tot het noodzakelijke. Bovendien...

Bovendien gaan we zuinig om met publiek geld. Het is ook om deze reden dat we na deze inleiding in het verkiezingsprogramma onze gedachten over de gemeentelijke financiën uiteenzetten in het licht van de slechte economische toestand in de komende jaren.

We strijden dus voor een gemeente waarin we fatsoenlijk en respectvol om gaan met elkaar! Dat doen we mét u, dat doen we vóór u.

In het verkiezingsprogramma dat we u hierbij aanbieden besteden we aandacht aan heel veel zaken. Natuurlijk zullen we, zeker mede gelet op de huidige economische en financiële omstandigheden, niet alles kunnen realiseren. Onze eventuele toekomstige coalitiepartners hebben natuurlijk ook zo hun wensen, nietwaar?

Zo is ons verkiezingsprogramma ook niet bedoeld. We geven u een inkijk in datgene wat ons bezighoudt – soms verontrust en wat we zouden willen bereiken.

We moeten ons daarbij wel realiseren dat we alles wel terug moeten brengen naar "de schaal van Lochem": we hoeven niet alle nationale en wereldproblemen op te lossen...

Bovendien zou het wel eens wijs kunnen zijn bij nieuw (rijks- en/of provinciaal) beleid niet altijd voorop te willen lopen door na te gaan of het wel een echt Lochems probleem is.

“Onze uitgangspunten hierbij”:

- De PvdA gaat voor een respectvolle gemeente.
- De PvdA is de partij van de burgerparticipatie en interactieve beleidsvorming.
- U behandelt een ieder met respect - U mag dan ook rekenen op respect.
- We respecteren het ingerichte landschap en de natuur die ons omringen.
- De PvdA komt zeker op voor mensen die buiten de boot (dreigen te) vallen.
- We bieden mensen kansen om zichzelf te ontwikkelen.
- We drijven bevolkingsgroepen niet uiteen, maar zoeken naar zaken die ons verbinden (cohesie).
- De PvdA gaat voor een duidelijke en transparante gemeentelijke overheid die haar diensten ook digitaal aanbiedt.
- We beschouwen dorps- en wijkraden als (vol)waardige gesprekspartners zoals we dat in afspraken hebben vastgelegd.
- De PvdA gaat integer om met het mandaat/de opdracht die u als kiezer aan ons geeft. Wij houden kiezers dus niet voor de gek en lopen niet over naar andere partijen.

In de volgende hoofdstukken werken we onze ideeën uit:

1. Partij van de Arbeid: inspirerend voor een respectvolle en sociale samenleving (inleidende gedachten).....1
2. De middelen.....
3. In vogelvlucht door de gemeente.....
4. Werk, nu juist van het allergrootste belang!.....
5. Economie – Een ondernemende samenleving.....
6. Goed wonen voor iedereen.....
7. Goede en betaalbare zorg.....
8. Zorgen voor veiligheid
9. Sport en cultuur verbinden en dagen uit.....
10. Goed onderwijs in goede gebouwen.....
11. Een sociaal vangnet voor wie dat nodig heeft.....
12. Jongeren.....
13. Integratie: samen werken aan één gemeenschap
14. Een vitaal platteland.....
15. Een groene en duurzame gemeente.....
16. Verkeer en veiligheid.....
17. We bestrijden discriminatie.....
18. Moderne democratie en goed bestuur.....
19. Internationale solidariteit.....

2. De middelen

Het gaat op dit moment niet goed met de Nederlandse economie. Voor velen van u betekent dat onzekerheid en voorzichtig-zijn met uitgaven. De werkgelegenheid zal eerder af- dan toenemen.

Ook voor de gemeente Lochem is de financiële glans er af. Ook al is de overheid niet de oorzaak van de economische crisis, de gevolgen voor de gemeente zijn groot. Zeker is dat de gemeente de komende jaren niet meer geld krijgt van de regering.

Dit verkiezingsprogramma zal daarom enerzijds sober zijn. Anderzijds willen we zeker verwoorden wat we (op langere termijn) willen bereiken in het Lochem van de toekomst. De gemeente moet goed nagaan welke taken niet perse door haar gedaan moeten worden. Nieuwe dingen zullen beperkt(er) tot stand kunnen komen. Dat kan gevolgen hebben voor de gemeentelijke samenleving in brede zin.

Tegelijkertijd willen we alles doen om de economie te stimuleren. Plannen zullen vooral ook getoetst moeten worden aan de effecten voor de werkgelegenheid.

Ook wil de PvdA de bestaande reserves inzetten. Die zijn immers gevormd voor slechte tijden.

Daarnaast willen we zeer voorzichtig omgaan met de tarieven die de gemeente voor haar diensten berekent. Geen of een geringe verhoging is goed voor uw koopkracht. Centraal blijft staan dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen.

We zien de volgende maatschappelijke/politieke ontwikkelingen

- De uitkeringen uit het gemeentefonds (= de grootste inkomstenbron van de gemeente) zullen bevroren worden.
- Vanaf 2011 zal het Rijk fors bezuinigen.
- Het aantal uitkeringsgerechtigden zal door de werkloosheid toenemen. Daardoor zal het aantal mensen dat een beroep zal doen op de bijstand toenemen.

Het totaalbedrag van de lagere inkomsten c.q. hogere uitgaven kunnen we op dit moment niet berekenen. Maar in dit verband moeten we helaas eerder aan miljoenen dan aan tonnen denken.

U mag rekenen op een respectvolle en betrouwbare PvdA als we (wellicht pijnlijke) beslissingen moeten nemen.

Enkele richtingwijzers die we zullen volgen:

- De gemeente is voor haar inkomsten voornamelijk afhankelijk van geld van het rijk en van belastinginkomsten. De eerste nemen af en de laatste willen we zo min mogelijk verhogen, maar het behoud en / of versterken van het voorzieningenniveau staat bij ons voorop.
- In principe worden tarieven maximaal verhoogd met de stijging van de inflatie.
- De bestaande reserves worden waar nodig ingezet; dat geldt ook voor de NUON-gelden.
- Mogelijkheden onderzoeken om de lokale economie en werkgelegenheid te versterken en winkelvoorzieningen op peil te houden.
- Mogelijkheden onderzoeken om starters op de woningmarkt en doorstromers die hun huis nog niet hebben verkocht met een gezinsinkomen tot 2 x modaal financieel tegemoet te komen. De voorwaarden worden nader uitgewerkt. Dit om de woningmarkt (nieuw) leven in te blazen. Er wordt een maximum aan het jaarlijks beschikbare bedrag gesteld. Eind 2011 wordt bekeken of de economie nog aanleiding geeft tot voortzetting van de maatregelen.
- De gemeente blijft een actief kwijtscheldingsbeleid voeren. Nagegaan wordt of de voorwaarden voor kwijtschelding moeten worden aangepast.
- Voor de realisatie van eigen projecten van de gemeente, die een direct effect op de werkgelegenheid hebben, worden reserves ingezet.
- We zullen actief gebruik maken van de (financiële) mogelijkheden van andere instanties / overige overheden / regio Stedendriehoek.

3. In vogelvlucht door de gemeente...

Gaat u even met ons mee op reis?

Zittend in een helikopter vliegen we over onze gemeente en kijkend naar buiten trekken de kernen aan ons oog voorbij. We kunnen niet zo heel lang boven een kern blijven hangen: de inwoners zouden last van ons kunnen krijgen. We zullen het daarom met weinig woorden moeten doen... Soms kan en wil de gemeente in zo'n kern wat regelen, maar heel vaak heeft de politiek er ook gewoon niets over te zeggen. Kijkt u even met ons mee?

Almen

Een dorp met als motto: "Almen...beleef 't" waarin men graag een centrum met een supermarkt (waar je bijv. gewoon ook geld kunt pinnen) en een school ziet. Het Dorpshuis neemt een belangrijke plaats in waar oudere en jongere Almenaren graag sociale contacten, bijv. in samengevoegd/geclusterd verenigingsverband, onderhouden. Zou dat niet uit kunnen groeien naar een Kulturhus, waar bijv. ook buitenschoolse opvang mogelijk is? Deze Almenaren dienen naast in de vele prachtige behuizingen ook gewoon te kunnen wonen in starters-, senioren- en huurwoningen. Een dorp met kansen voor kleinschalig en hoogwaardig toerisme, of je nou met de Berkelzomp of op station Laren/Almen het bezoek aan Almen start. De Berkel biedt mogelijkheden als een uitgebouwde toeristische impuls te gaan dienen waarin het prachtige groene buitengebied voor boeren en bezoekers gastvrijheid biedt.

Een prachtig initiatief in Almen is het streven het dorp energieneutraal te maken. De PvdA ondersteunt de ontwikkelingen om te komen tot een omnisportvereniging. Los daarvan vinden we dat de voetbalvereniging recht heeft op door de KNVB goedgekeurde kleedkamers.

Barchem (Zwiep)

Twee kernen van onze gemeente waarin de kerk, horeca, het Onderschoer, enkele winkels, (waaronder een supermarkt) en het "Station" het hart van het dorp vormen. Dat hart wordt doorkruist door een paar wegen: aandacht voor de verkeersveiligheid is hier en bij de school geboden. Zou de school niet uitgebouwd kunnen worden tot een z.g. Brede School of samen met het Onderschoer tot een Kulturhus-achtige constructie? Dan kun je buitenschoolse opvang vorm geven en voor jongeren een "jeugdhonkachtige plek" creëren. Hoe dan ook: Barchemers moeten elkaar kunnen blijven ontmoeten in een "Huiskamer van Barchem", waar jong en oud elkaar ontmoeten, bijv. in verenigingsverband waarin besturen samenwerking hebben gezocht.

Ontwikkeling van kleinschalige bedrijvigheid en toeristische/recreatieve activiteiten zijn actoren voor Barchem waar niet ten koste van alles voor inbreiding gekozen dient te worden. Starters en ouderen dienen betaalbare woningen te kunnen huren/kopen, bijv. aan de randen van de dorpskern waar ook in het kader van "rood-voor-rood" gebouwd zou kunnen worden.

Eefde

Een dorp grenzend aan onze buurgemeente Zutphen dat tot de dag van vandaag door de N348 "getweeëndeeld" wordt. Wij vinden dat de westelijke omleiding rondom Eefde eindelijk gerealiseerd moet kunnen worden. Geduld schijnt een schone zaak te zijn... Dan zou het hart van Eefde een echte hartfunctie kunnen krijgen waarin "Het Hart" een belangrijke deel-ontmoetingsplek voor een deel van de (toekomstige?) omnivereniging kan zijn. Eefde zal een soort transitdorp blijven: je bent er op weg naar Zutphen, wat ons betreft zou dat ook met een nieuw "Station Eefde" per spoor kunnen, of naar Gorssel/Deventer. Gevaarlijke kruispunten en veilige oversteekmogelijkheden (met name ook voor rolstoelgebruikers) zijn daarin speerpunten. Nieuwe woonplekken kunnen zeker ook door inbreiding gecreëerd worden, v.w.b. de PvdA is dat overigens niet tot elke prijs!, en het is om die reden dat we goed moeten bezien of we, om kwalitatief goede starters- en/of levensloopbestendige woningen te bouwen, ontwikkeling van geheel Eefde-Zuid wel nodig hebben of dat andere opties waard zijn te onderzoeken.

Villa 60 is een prachtige school geworden die in onze ogen een centrale plaats inneemt in het web van een Open/Brede School waarbinnen buitenschoolse opvang een plek heeft. De Stuw dienen we om meerdere redenen niet uit het oog te verliezen, terwijl voor de jeugd/ jongeren volop gelegenheid zou moeten zijn om te skaten of om tegen een balletje te trappen.

Epse (Joppe)

Ook dit dorp grenst aan een buurgemeente (liggend in een andere provincie): Deventer. En ook dit dorp Epse wordt doorkruist en deels gedomineerd door enkele transitroutes van en naar Deventer, Gorssel/Zutphen en Harfsen/Laren/Lochem. De verkeerssituatie houdt ons, v.w.b. de veiligheid, bezig. Met name in de buurt van de school dienen we de bedreiging van de veiligheidssituaties te onderkennen. Verkeerslichten die, voorafgaand aan en na afloop van de schooltijden door overstekende schoolkinderen / voetgangers in werking worden gesteld, zijn zeer gewenst. Epse heeft een aantal winkels e.d. aan de Lochemseweg liggen waar haar inwoners voor de dagelijkse boodschappen terecht kunnen en elkaar ontmoeten. Helaas heeft een centrale ontmoetingsplek – een dorps huis – een soort huiskamer voor Epse – nog steeds geen plek gekregen.

Grenzend aan Deventer: dan moet je je afvragen of het eventueel in te richten Deventer industrieterrein in Epse-Noord goed ingepast wordt! Voor wat betreft de leefbaarheid zou een centraal ontmoetingsplein (bijv. in de omgeving van de school) en betaalbare (levensloopbestendige) woningen voor starters en ouderen een goede investering zijn.

De PvdA ziet met belangstelling het haalbaarheidsonderzoek tegemoet om te komen tot een Gemeenschappelijke dorpsaccommodatie in Epse / Joppe zoals de dorpsraad onlangs presenteerde.

Exel

Bij deze kleinschalige kern hoort kleinschalig denken over accommodaties, woningbouw en voorzieningen. De school en café-restaurant "De Exelse molen" nemen een prominente plaats in deze gemeenschap in. De school is van levensbelang voor Exel en zou met weinig extra's wellicht opgeplust kunnen worden tot een multi-functionele accommodatie. Met de Exelse molen zou je de school kunnen zien als "de huiskamer van Exel". Het ligt niet in de rede te verwachten dat de detailhandel, naast de bestaande vormen, "royaal uitgebreid zal worden". Het getuigt niet van realiteitszin zulks na te streven. Exel kan z'n pijlen (beter) richten op andere zaken. Wat te denken van bescheiden uitbreidingen van kernactiviteiten in de recreatieve sfeer? Daartoe biedt Exel kansen door unieke landschappelijke kwaliteiten uit te nutten. Te denken is in dit verband aan prachtige mogelijkheden voor fiets- en wandelroutes in haar coulisselandschap op het landgoed Ampsen enerzijds en in het groene agrarische gebied anderzijds waar nogal wat boeren "moeten kunnen blijven boeren". Het ontstaan van nieuwe landgoederen is ongewenst, alsmede de verrommeling van het landschap met mini-campings en niet passende bebouwing daarin. Het zou goed zijn voor senioren en anderen aan de randen van de kern Exel in het kader van "rood-voor-rood" woonmogelijkheden te scheppen. "Vóór de coulissen dus!"

Gorssel

Het dorp Gorssel – "een groene kern met kansen!" Zo kun je Gorssel typeren waarmee je aangeeft enerzijds het beschermd dorpsgezicht van Gorssel te willen respecteren, maar anderzijds niet wilt laten verworden tot een soort openlucht museum. Nee: groen en levendig! Bij zo'n visie hoort niet alleen uitsluitend behoud van het aanwezige, maar ook: durven denken aan uitbreidingsopties. Inbreiding accoord!, maar niet tegen elke prijs. Het zou doodzonde zijn alle beschikbare groene open stukjes eerst vol te bouwen om pas daarna... Dan verrommel je een dorp! Uit contacten met m.n. jongere Gorsselnaren bleek ons dat de woonbehoefte van deze groep met alleen "inbreidingspolitiek" niet gediend is. Dat geldt zeker ook voor starters, één-oudergezinnen en geïnteresseerden in levensloopbestendige woningen (en die zullen voor een deel zeker van buiten Gorssel komen).

Gorssel zou nog meer de unieke positie bij de IJssel uit kunnen nutten: kleinschalige horeca en (nieuwe) wandel- en fietsroutes door dit landschap met cultuurhistorische waarde, haar essen en dijken. Gelukkig zijn er in de omgeving van Gorssel nog veel zandwegen waarover je je kunt bewegen (30 km?). Die zullen ook goed onderhouden moeten worden. Met genoegen zien we de interessante samenstelling van het winkelbestand in het dorp: ruim, exclusief en aantrekkelijk – men heeft z'n kansen gegrepen.

De PvdA wacht met grote interesse de uitkomsten van de "Werkgroep Gorssel" af die breed zal kijken naar (en hopelijk rapporteren over) de koppeling van initiatieven om te komen tot een integrale aanpak/uitwisseling/hergroepering van functies tussen 't Trefpunt en Den Oldenhof (en het gemeentehuis?).

Ook voor Gorssel hopen we op een goede inpassing in de totaaloplossing voor de N348. Helaas is er al teveel water door de IJssel gevloeid voordat...

Harfsen (Kring van Dorth)

In het Harfsense "Plan voor een groeiende gemeenschap" passen vele ontwikkelingen die in Harfsen op de rol staan en die men er graag wil verwezenlijken. Een centrale plek in het dorp is de Lochemseweg waaraan horeca en detailhandel prominent aanwezig zijn. Is het plein niet om te vormen tot een fraai ingericht "Plein der ontmoetingen". Je zou kunnen denken aan clustering van de horeca met/in een Kulturhus waarop al geruime tijd gebroed wordt en waarbij de bevolking interactief betrokken wordt. Zo'n multifunctioneel project wordt dan het kloppend hart van de Harfsense gemeenschap, een project waarin kerk, horeca, sport, muziek en verenigingsleven elkaar treffen. De Groene Waarden heeft o.m. het voortouw genomen. Ook de school en Hoeflo dienen daarbij aan te haken. Ook te denken is aan het clusteren van onderdelen van de detailhandel en het stimuleren van bedrijfsverzamelgebouwen.

De Lochemseweg deelt het dorp a.h.w. in tweeën: daardoor moet de verkeersveiligheid er zeker niet onderschat te worden (en of een vrijliggend fietspad langs de N339 tot de mogelijkheden behoort?). Ook bij de Reeveerweg, het Plan Veldhoek, het Plan Paardenweide en Zonnedaauw dient rekening te worden gehouden met mogelijke verbeteringen/aanpassingen.

Woonmogelijkheden voor starters en ouderen zijn er niet genoeg. Om de leefbaarheid in een dorp als Harfsen te garanderen dient men echter te beschikken over goede woonmogelijkheden in het koop-, maar vooral ook niet te vergeten in het (betaalbare) huursegment.

Zeker ook voor Harfsen geldt dat een sportloze gemeenschap ondenkbaar is. Het dorp kent een rijk verenigingsleven, waartoe vanouds ook de motorsport wordt gerekend. Belangrijk voor de cohesie/de samenhang van de Harfsense gemeenschap!

Laren

Vanouds is Laren een dynamisch dorp met veel onderlinge samenhang. Men zet er graag gezamenlijk de schouders onder om zo vanuit deze grondhouding samen heel veel tot stand te brengen. De Fietsvierdaagse, de Larense kermis en het multifunctionele Kulturhus zijn daar goede voorbeelden van. De talrijke sportverenigingen vormen het cement en samenbindende actoren voor de Larense samenleving, waarbij de bezettingsgraad van de sporthal wel in de gaten moet worden gehouden. De accommodaties/voorzieningen zijn op orde (gekomen). Het Kulturhus is naast de andere mogelijkheden daartoe in Laren een centrum waarin men elkaar kan ontmoeten. Kulturhus en de plaatselijke horeca/VVV kunnen (nieuwe) toeristische impulsen ontwikkelen. De school is uit haar jasje aan het groeien. Het is een goede zaak dat het jeugdcentrum daarbij aanhaakt. Op termijn zou nieuwbouw voor de school een optie kunnen zijn. Ook is het moeilijk voldoende parkeerplaatsen te vinden bij een aantal accommodaties.

Kijkend naar uitbreidingsmogelijkheden voor Laren denken we vooral aan nieuwe wijk(en) in de kern of daaraan grenzend. De plaatselijke ondernemers dienen met name vanuit die kern hun (detail)handel te drijven. Gelukkig is er een mooie diversiteit daarin te zien.

Als je zo naar Laren kijkt wordt het beeld van het centrum toch ook nadrukkelijk bepaald door de voormalige melkfabriek. Wat men/we daar nog eens mee moet?

Lochem

Als laatste de enige stedelijke kern uit onze gemeente. Natuurlijk: elke hierboven beschreven kern heeft zo z'n eigen karakter en charmes. Daar beschikt de stedelijke kern Lochem ook over, zij het met en in geheel andere verhoudingen dan de andere.

Stad Lochem is een gebied waarin in samenhang met het buitengebied gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt – waar onderwijs wordt genoten en waar je volop actief en/of passief "aan cultuur kunt doen".

Starters en mensen die toe zijn aan levensloopbestendige woningen komen ook in de stad niet voldoende aan hun trekken. Betaalbare woningen zijn ondervertegenwoordigd, m.n. ook in het huursegment. Bij nieuwe ontwikkelingen blijven we hameren op 30 à 40 % goedkopere woningen! Of we daar Lochem-Oost helemaal voor vol moeten bouwen is nog onzeker, maar de PvdA heeft er mede voor gezorgd dat de gemeente haar regierol kan spelen en daarbij kiezen we nadrukkelijk voor uitbreidingsvarianten.

In Lochem en in de kernen verdienen de inwoners (en anderen van buiten natuurlijk) hun geld in de zorg, detailhandel, industrie, de recreatie, onderwijs en in dienstverlening. Als overheid kun je randvoorwaarden scheppen om deze en andere vormen van bedrijvigheid mogelijk te maken en te stimuleren, bijv. bedrijventerreinen en nieuw te bouwen scholen: sommige zijn hoognodig aan nieuwbouw toe! De bestaande en nieuwe vormen van (industriële) bedrijvigheid zijn en blijven belangrijke economische actoren. Met een soort "binnenstad-denktank" zouden we voor de binnenstad van Lochem o.l.v. de regisserende gemeente eens moeten gaan dromen (nee, niet zo maar in het wilde weg, maar wel heel creatief en innoverend) over onze binnenstad: het rondje

van Lochem? – Lochem, wijnstad? – enz. Dan kun je wellicht de binnenstad weer op de kaart zetten, want met alleen parkeerplaatsen genereren kom je er echt niet!

Nog veel meer dan nu zou Lochem haar unieke positie temidden van het water uit kunnen nutten: Twentekanaal en een weer meanderende Berkel verbonden met in ere herstelde oude waterlopen rond het woon-/werkgebied “de Etalage naar de Toekomst”. Nieuwe kansen voor de (openlucht)recreatie dienen zich aan, direct verbonden met een bij het nieuwe gemeentehuis, het huis voor alle inwoners van Lochem, een Kulturhus DOK waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, dat wat grootte en ambitie past in een stedelijke kern als Lochem: een gemeentehuis met wellicht een theater, bibliotheek, muziekschool, expositieruimte en...(anderen mogen wat ons betreft aanschuiven). Ja, daar dromen we soms van en over! Een gemeentehuis+ als ontmoetingscentrum! Geen combinatie... geen gemeentehuis!

Maar ook in de wijken dienen jongeren en ouderen zich te kunnen ontspannen: mini-parkachtige settings waarin bijv. voldoende sport-, spel- en skatemogelijkheden zijn.

4. Werk, juist nu van het allergrootste belang!

Werk is van groot belang voor zowel individuele mensen als voor de samenleving. Werk verschaft niet alleen inkomen, het draagt ook bij aan eigenwaarde, sociale contacten en vermindert afhankelijkheid. Werk houdt mensen betrokken bij de samenleving en is een voorwaarde voor solidariteit en emancipatie. De Partij van de Arbeid zet zich daarom sinds haar oprichting al in voor het scheppen en in stand houden van werkgelegenheid.

In deze economisch donkere dagen is dat bepaald geen gemakkelijke opgave. Bij veel bedrijven staan banen op de tocht of vallen ontslagen. Dat is bedreigend voor een grote groep mensen, maar vooral ook voor diegenen die toch al een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt hebben, zoals uitzendkrachten, voormalige bijstandsgerechtigden, jongeren, ouderen, nieuwe Nederlanders en mensen met een chronische ziekte dan wel lichamelijke- of verstandelijke beperking. Deze mensen lopen nu niet alleen het risico om eerder hun werk kwijt te raken, hun perspectief op een nieuwe baan is ook veel kleiner. Om deze mensen aan de slag te helpen en te houden is maatwerk noodzakelijk. Maar wij zijn ons er ook van bewust dat er mensen zijn voor wie een plaats in het regulier arbeidsproces een brug te ver is. Mensen die door omstandigheden zover van de arbeidsmarkt af staan, dat toeleiding naar werk niet tot de mogelijkheden behoort. Mensen die wellicht wel willen, maar niet kunnen. Voor hen heeft een zorgzame samenleving ook aandacht. De PvdA steunt (kleinschalige) initiatieven waardoor deze mensen een zinvolle dagbesteding kunnen hebben en zo deelname in de maatschappij mogelijk wordt.

Ruimte voor wie wil en waardigheid voor wie niet kan!

De Partij van de Arbeid wil juist nu zoveel mogelijk mensen aan het werk houden. En wanneer mensen tóch hun baan kwijt raken, vindt de PvdA het van groot belang dat mensen zo snel mogelijk aan een andere baan worden geholpen of dat ze via een opleiding de kans krijgen om in de toekomst weer aan het werk te gaan. In de tussentijd moeten tijdelijke werklozen kunnen rekenen op een fatsoenlijke uitkering.

Er moet een goed doelgericht economisch beleid gevoerd worden, in goede samenwerking met het Lochemse bedrijfsleven en andere betrokken instellingen. Sterke economische sectoren van de gemeente moeten benut en uitgebreid worden; zwakke punten moeten worden verbeterd. Aanzetten voor zo'n beleid zoals de PvdA dat voorstaat treft U in het hoofdstuk ECONOMIE aan.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil dat de wachtlijsten voor de sociale werkvoorziening verdwijnen.
- Bij het in dienst nemen van mensen met minder kansen op de arbeidsmarkt zoals mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking, nieuwe Nederlanders, vrouwen en ouderen, heeft de gemeente een voorbeeldfunctie. De PvdA vindt dat er bij de gemeenten meer mensen met een arbeidshandicap moeten worden aangenomen. Het streven is tenminste vijf procent van het personeelsbestand te reserveren voor mensen met een arbeidshandicap. Daar waar nodig worden werkplekken aangepast voor mensen met een arbeidshandicap.
- Wie kan werken moet werken. Tegenover rechten staan ook plichten. Wie een uitkering ontvangt maar wel kan werken dient beschikbaar te zijn om mee te werken aan scholing – zoals het leren van de Nederlandse taal, regulier onderwijs en vakscholing– of re-integratie. Alleen langs deze weg kunnen mensen hun toekomst in eigen hand nemen en deel uitmaken van onze samenleving. Voor alle duidelijkheid: Re-integratie is geen doel op zich, maar een middel om mensen snel aan het werk te krijgen. De PvdA wil nadrukkelijk de resultaten van re-integratie evalueren. Op voorhand lijken we niet onder de indruk te zijn van de resultaten ervan.

- Om mensen "aan de gang te houden" dienen we de mogelijkheden te onderzoeken mensen met een uitkering door middel van vervangende activiteiten aan de slag te houden. De PvdA vindt dat je best wat kunt doen voor een uitkering. De gemeente dient ook hierbij de regierol stevig in handen te houden. In dit verband is te denken aan: toezicht bij station – parkeerwachters – schoonmaak centrum – herscholing – groenvoorziening – vrijwilligerswerk in de zorg – enz.
- Bijstand is bedoeld als laatste vangnet en tijdelijke inkomensoverbrugging voor mensen die niet in staat zijn te werken. Langdurig werklozen krijgen een intensieve individuele begeleiding, en kunnen een beroep doen op trainingsmogelijkheden om uit de bijstand te komen.
- Vacatures van de gemeenten worden eerst aangemeld bij de sociale dienst, het werkplein en (afhankelijk van de baan) bij het Sociaal Werkgelegenheidsbedrijf. De gemeente maakt hiermee zijn voorbeeldfunctie waar door maatschappelijk verantwoord werkgeverschap te betrachten en ook zelf mensen met een beperking in dienst te nemen.
- Jongeren onder de 27 jaar zijn of aan het werk, volgen onderwijs, of combineren beide. Jongeren die een bijstandsuitkering aanvragen, worden door de gemeente direct in een leerwerktraject geplaatst. Thuiszitten is immers slecht voor hun toekomstperspectief.
- Leeftijd is geen reden voor (gedeeltelijke) vrijstelling van arbeidsplicht. Juist oudere bijstandsgerechtigden lopen het risico door sociaal isolement te vereenzamen. Sociale activering, gesubsidieerde arbeid en schuldhulpverlening blijft voor deze groep van belang.
- Alleenstaande ouders met een uitkering zijn vaak gedeeltelijk beschikbaar voor de arbeidsmarkt. Waar dat nodig is, subsidieert de gemeente kinderopvang.
- Misbruik wordt bestraft. Mensen die zich stelselmatig en onterecht onttrekken aan werk, worden gekort op hun uitkering. Misbruik ondergraaft solidariteit, daarom mogen controle en handhaving streng zijn.
- Bedrijven en instellingen gaan rijks- en/of provinciale subsidies benutten voor op te starten infrastructurele werken die voldoen aan eisen van duurzaamheid. De rol van de gemeente hierbij is een regisserende.
- We hebben aandacht voor "pooling" van banen door flexibele uitruilmogelijkheden tussen bedrijven, uitzendbureaus en werknemerspools.
- Aansluiten bij en promoten van Werkend Stedendriehoek (platform voor personeelsbemiddeling van de Stedendriehoek) en soortgelijke platforms in de Achterhoek, die werknemers kunnen bemiddelen die nog niet een uitkering genieten (voor-UWVfase).
- Om werknemers in de bouw aan het werk te houden worden reeds geplande bouw- en wegenprojecten versneld uitgevoerd. Hetzelfde geldt voor onderhouds-, isolatie- en renovatieprojecten.
- Bij grote bouwprojecten moeten afspraken worden gemaakt met aannemers en ontwikkelaars over het in dienst nemen van een aantal werkzoekenden uit de gemeente.
- Het zijn bedrijven, ondernemers, die zorgen voor banen en voor voldoende voorzieningen op gemeentelijk, dan wel kernniveau. De PvdA wil deze ondernemers steunen. Zelfstandigen met een laag inkomen kunnen kwijtschelding van gemeentelijke heffingen krijgen.
- Goed contact tussen de gemeente en lokale ondernemers is altijd nuttig, maar zeker belangrijk in tijden van economische tegenwind. De PvdA wil dat de gemeente met ondernemers overlegt over de economische situatie in de gemeente en de regio.
- De gemeente faciliteert en stimuleert een versnelde aanleg van glasvezelkabels zodat de bouw- en telecomsector een belangrijke zet in de rug krijgt.

5. Economie, een ondernemende samenleving

Van een ondernemende samenleving kan men verwachten dat individuen en samenwerkingsverbanden zich kunnen ontwikkelen vanuit het uitgangspunt dat iedereen zijn eigen mogelijkheden zou moeten benutten. In het midden en klein bedrijf bij uitstek proberen mensen ideeën uit te werken op basis van een (vermoede) maatschappelijke vraag. Deze proactieve houding is van groot belang voor de samenleving. Het midden- en kleinbedrijf is een belangrijke motor van de lokale economie.

Een economisch gezond en sterk Lochem is van groot belang voor de inwoners van Lochem én die van buurgemeenten. Lochem maakt deel uit van de Stedendriehoek Apeldoorn – Deventer – Zutphen. Om daar een krachtige speler te zijn is een goed lokaal economisch beleid nodig. De gemeente dient zowel een regierol, als een stimulerende en voorwaardenscheppende rol te nemen.

Stimuleren van het ondernemerschap dient hand in hand te gaan met het economische en het sociale beleid van onze gemeente.

Een goed formeel en informeel netwerk tussen lokale overheid, lokale ondernemers en andere belanghebbenden is van levens- en economisch belang!

Lochem en haar kernen hebben veel sterke economisch kanten, bijvoorbeeld: de landbouw, de maakindustrie, de detailhandel, zoals doe-het-zelf en tuinbranches, het toerisme, de openlucht recreatie, de horeca, de food-industrie en innovatieve bedrijven op het gebied van duurzaamheid.

De gemeente kent sterk verschillende kernen. De economische situatie in een stad als Lochem of een dorp als Gorssel is een geheel andere dan die in een kern als bijv. Exel of Kring van Dorth. Daarom is de ontwikkeling van de wijk- of kerneconomie een belangrijk uitgangspunt voor de PvdA. De economische stimulering dient te gebeuren op basis van kern-sterktes en zwaktes.

Er moet samen met ondernemers een economische visie gemaakt worden die als het ware een kanskaart toont van de gemeentelijke economie. We gaan daarbij uit van al aanwezige sterke accenten en actoren in de lokale economie. Gewenste ontwikkelingen worden altijd getoetst aan duurzaamheidseisen. De visie moet uitgewerkt worden in deelplannen per kern en in deelplannen per bedrijfsgebied c.q. winkelgebied. Ook te denken valt aan het verfijnen van plannen op branchegebied, dan wel op een ander aandachtsgebied.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- We doen er alles aan om de economie te stimuleren
- Alle plannen zullen getoetst worden aan de effecten voor de werkgelegenheid.
- Bestaande reserves moeten zo veel mogelijk worden ingezet. Die zijn immers gevormd voor slechte tijden. Ook daarbij blijft overeind dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen.
- We willen voorzichtig en verstandig omgaan met de tarieven die de gemeente voor haar diensten berekent. Geen of een geringe verhoging is goed voor uw koopkracht en dus besteding in de lokale economie.
- De gemeente moet netwerken met lokaaleconomische actoren initiëren en bevorderen
- door actieve participatie in regionale gremia
- door te bevorderen dat Lochem en Gorssel (parttime) inloop-loketfuncties krijgen voor ondernemers. Een ondernemersloket van de gemeente zou een goed trefpunt zijn.
- door actieve ondersteuning en participatie van de gemeente in netwerken van ondernemers, vmbo-opleidingen en overheid. We zien ook hierin een belangrijke regierol voor de gemeente weggelegd. Onderzoeksopdrachten vanuit onderwijs

kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van gemeentelijk economisch beleid te ontwikkelen.

- door het "naar Lochem halen" en gebruik maken van regionale en provinciale economische programma's
- door met ondernemers en onderwijsinstellingen om de tafel te gaan zitten om te kijken waar stageplaatsen en werkplekken beter kunnen aansluiten op het lokale en regionale opleidingsaanbod. De gemeente moet zelf het goede voorbeeld geven door extra stages aan te bieden binnen de eigen gemeentelijke organisatie. NB. Het organiseren van de z.g. maatschappelijke stages ligt uitsluitend bij de scholen voor voortgezet onderwijs.
- Wij pleiten voor een ondernemersklantenpanel in de gemeente om de gemeentelijke economische functies in beter overleg te sturen en de gemeentelijke dienstverlening te toetsen op gebruikersvriendelijkheid.
- Een optimaal gebruik van de nieuwe mogelijkheden op het terrein van gebiedsgericht beleid door het instellen van een Bedrijfs Investerings Zone (BIZ). Te denken is in dit verband ook aan z.g. bedrijventerreinen. Ondernemers en buurten kunnen daarvan profiteren. De initiatiefnemers stellen samen met de gemeente een plan van aanpak op. Vervolgens wordt een vereniging of stichting opgericht, die afspraken maakt met gemeente en ondernemers over de (verplichte) BIZ-heffing en de uitvoeringsovereenkomst. Free riders (ondernemers die niet meebetalen, maar wel meeprofiten) behoren daardoor tot het verleden. Dat geldt zeker ook voor bijv. de binnenstad van Lochem zowel tbv nieuwe hardware (bestrating, routing etc.) als de software (sfeer activiteiten reclame). Voor Gorssel zou een dergelijk initiatief de specifieke doelstelling/ positie van kwaliteitswinkel en verblijfcentrum voor hogere inkomens uit de stedendriehoek verder uitgebouwd en verstrekt kunnen worden. Ook andere winkel en bedrijfsgebieden kunnen een dergelijk aanpak krijgen ook bv tbv duurzame ontwikkelingen tav energie besparing en alt energieopwekking.
- Aanbestedingen zijn nauwelijks toegankelijk voor het (lokale) midden- en kleinbedrijf. Op dit gebied heerst een strikte regelgeving. In beperkte mate is er de mogelijkheid voor de gemeente daarin sturend te zijn. Bij onderhandse aanbestedingen kunnen bijvoorbeeld afspraken gemaakt worden dat minimaal één lokale onderneming wordt uitgenodigd om mede aan te besteden, dan wel dat bijv. 5% van de inkopen bij plaatselijke ondernemers gedaan dienen te worden.
- Steeds meer kleine ondernemers, ook wel ZZP-ers (Zelfstandigen Zonder Personeel) of één-pitters genoemd, werken vanuit huis. De gemeente kan deze ontwikkeling aanmoedigen door soepel om te gaan met het verlenen van vergunningen.
- Huisvesting is vaak een grote belemmering voor startende ondernemers. De gemeente kan bedrijfsruimte beschikbaar stellen in kleine units voor een beperkte periode tegen een betaalbare huurprijs (bv omzethuur) of bedrijfsverzamelgebouwen op richten.
- Buurtwinkels in kleine kernen staan onder druk. De PvdA hecht aan het voortbestaan van winkels in kleine kernen. Zeker met het oog op de vergrijzing is het van belang dat mensen de dagelijkse boodschappen dicht bij huis kunnen blijven doen. Het verdwijnen van buurtwinkels leidt bovendien tot meer autoverkeer, wat slecht is voor de luchtkwaliteit. Maar laten we vooral ook heel duidelijk zijn: het kan niet zo zijn dat we met gemeenschapsgeld bijv. buurtwinkels overeind houden.
- De gemeente Lochem streeft ernaar aanbestedingen te doen met ondernemers die geen exorbitant hoge inkomens hebben.
- De PvdA is van mening dat het plan de 'Etalage naar de toekomst' voor de zone tussen Twentekanaal en Berkel een krachtige impuls is op diverse gebieden voor de stad Lochem. Lochem kan daarmee haar plaats in Achterhoek en Stedendriehoek weer terugverdiene als regionaal centrum. Wel moet parallel een forse inzet gepleegd worden om de binnenstad te verbeteren. Etalage en binnenstad mogen geen concurrenten van elkaar worden, maar moeten elkaar

versterken. Voor het hele gebied moet zo snel mogelijk een structuurvisie gemaakt worden. Dat gaat verder dan herschrijven van oude plannen.

- De gemeente dient samen met het regionale bedrijfsleven een plan te maken om de regeldruk fors te verlagen via een regiegroep regeldruk. Daarbij is een regionale omgevingsdienst rondom de Wabo voor het bedrijfsleven een noodzakelijke randvoorwaarde. Op regionaal niveau kunnen de professionaliteit van de vergunningverlening en handhaving worden gewaarborgd.

6. Goed wonen voor iedereen

Iedereen verdient een goed dak boven zijn of haar hoofd. Voor veel mensen is dat onvoldoende bereikbaar. Voor groepen woningzoekenden die het moeilijk hebben op de woningmarkt hebben we speciale aandacht. Voor (jonge) starters, ouderen, mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking, gescheiden ouders, dak- en thuislozen en asielzoekers. Voor hun huisvesting is de gemeente verantwoordelijk.

Vooral starters op de (koop)woningmarkt hebben het moeilijk. Door de economische crisis is het lastiger geworden een woning te financieren. Anderen stellen hun verhuisplannen uit, bang om in een situatie van dubbele woonlasten terecht te komen. Er zou onderzocht kunnen worden in hoeverre uit te stellen verplichtingen tot betalingen het woningbezit zou kunnen bevorderen. De Gemeente kan bijdragen aan het opheffen van deze stagnatie door het (tijdelijk) inzetten van erfpacht. Het koophuis wordt nu gebouwd, maar de uit te geven gemeentegrond wordt in de toekomst afgerekend.

Het bouwen van starterswoningen verloopt moeizaam. Woningen zijn vaak onnodig duur. Daarom wil de PvdA het bouwen door burgers zelf stimuleren. We willen het bouwen van een eigen huis ook haalbaar maken voor mensen met de lagere inkomens bijvoorbeeld via de mogelijkheden van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap. Er zijn verschillende instrumenten die de lokale overheid kan inzetten om bij te dragen aan succes.

De gemeente heeft samen met de woningstichtingen Viverion en Groene Waarden een startersfonds ingesteld. Daar kunnen starters een beroep op doen voor de financiering van de voor hen te 'dure' top van de woning. De PvdA zal er op toezien dat deze stimuleringsmaatregel niet verdwijnt en onder de aandacht gebracht wordt van starters.

De inspanningen van alle betrokken partijen moeten erop gericht zijn om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen in de eigen omgeving

Alvorens te kiezen voor uitbreiding dient voor inbreiding binnen de bestaande grenzen gekozen te worden, mits dit niet ten koste gaat van het groen, de leefbaarheid en speelmogelijkheden in de wijken.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Alle bouwplannen worden door de PvdA getoetst aan de norm zoals die in de woonvisie is vastgelegd, namelijk 30% goedkope woningen in elk nieuw bouwplan.
- Bouwen en renoveren moet duurzaam en klimaatvriendelijk uitgevoerd worden met toepassing van energiebeperkende maatregelen.
- Duurzaam bouwen gaat ook over aanpasbaar en levensloopbestendig bouwen.
- Voor elk bouwplan dienen de mogelijkheden voor zelf bouwen, in particulier of collectief opdrachtgeverschap, gestimuleerd te worden. Volgens dit principe uitgevoerde bouwprojecten moeten geëvalueerd worden, zoals Laren III, zodat we ervaring kunnen benutten.
- De gemeente moet grond goedkoper verkopen aan starters die zelf een huis willen bouwen.
- Bij alle nieuwbouwprojecten wordt speciaal aandacht geschonken aan de elementen bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid voor mensen met functiebeperkingen. - Tot 2025 zal het aantal ouderen in Lochem stijgen tot zo'n 24% van de bevolking, daarna zal het aantal ouderen afnemen. Ook zullen ouderen langer zelfstandig blijven wonen. Deze demografische ontwikkeling vraagt een dynamische oplossing om te voorkomen dat er na 2025 een overschot aan bepaalde types woningen zal zijn.
- De PvdA wil dit realiseren door:

- levensloopbestendig bouwen.
- waar mogelijk woningen aan te passen voor ouderen.
- ruimte te geven aan woongroepen.
- De oplossing van deze behoeften is niet het ongebreideld bouwen van appartementencomplexen, maar wel in een evenwichtige mix van "huur en koop".
- Voor elke kern met bouwplannen moet een onderzoek naar woningbehoefte gedaan worden, niet alleen uitgaan van landelijke en provinciale cijfers maar cijfers lokaal maken: wat is de woningbehoefte van de mensen in een bepaalde kern.
- In het belang van de uitbreidingsplannen "Lochem Oost" moet samen met de woningstichting Viverion een woningbehoefteonderzoek worden uitgevoerd. De gemeente heeft dat nodig bij de regierol die zij in dat gebied moet nemen. De PvdA heeft ingestemd met de aankoop van grond omdat de kans groter is dat dan goedkopere (starters)woningen en levensloopbestendige woningen gerealiseerd gaan worden.
- De huidige economische crisis vraagt om onconventionele maatregelen en oplossingen. Dit kan door plannen naar voren te halen en al nu te investeren in bouwprojecten welke pas op langere termijn gepland stonden.
- Een actieve en productieve samenwerking met de twee in de gemeente actieve corporaties: de Groene Waarden en Viverion. Bij deze partijen dringen we aan om daar waar nodig duurzaam te bouwen, te renoveren en te isoleren. Ook hier proberen we programma's naar voren te halen.

7. Goede en betaalbare zorg

Steeds meer ouderen leven langer in goede gezondheid. Zij vinden het prettig om in hun eigen huis te blijven wonen, ook als ze wat meer ondersteuning nodig hebben. Goede en betaalbare zorg moet voor iedereen beschikbaar zijn. Hierbij moet ook rekening gehouden worden met toekomstige ontwikkelingen. Met het oog op de toenemende vergrijzing en de stijging van het aantal mensen dat gebruik gaat maken van de zorg, zijn extra investeringen nodig. De PvdA vindt dat de menselijke maat terug moet keren in de zorg. Dat betekent bijvoorbeeld dat de zorg weer kleinschalig en in de buurt geleverd kan worden, bijvoorbeeld door inzet van wijkverpleegkundigen.

De overheid heeft de afgelopen jaren een toenemend beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van hulpbehoevende groepen inwoners zoals ouderen en gehandicapten. Het persoonsgebonden budget is bedoeld om mensen zelf de regie over hun leven te laten houden door ze zelf de benodigde zorg te laten inkopen. Waar de gedachte van meer eigen zeggenschap, zelfredzaamheid en zorg op maat op zich zelf goed is, bestaat wel het gevaar van een administratieve rompslomp en komt soms de kwaliteit van de zorg onder druk te staan. Kwaliteit, betaalbaarheid en doelmatigheid van de zorg staan wat de PvdA betreft voorop. Mensen die hulp nodig hebben, mogen niet vast komen te zitten in procedures.

Naast de professionele zorginstanties zullen hulpbehoevende mensen in veel gevallen terugvallen op de mantelzorg van familieleden, vrienden of burens. Mantelzorgers hebben een belangrijke maar vaak ook fysiek zware taak; zij moeten door de overheid zoveel mogelijk ondersteund worden. Dit geldt ook voor de ondersteuning door vrijwilligers.

De PvdA vindt het heel belangrijk dat mensen met een fysieke en/of verstandelijke beperking kunnen participeren in de samenleving – iedereen moet mee kunnen doen. Daarom vinden we dat het niet zozeer meer gaat over het recht van burgers op ondersteunende voorzieningen, maar vooral om het compenseren van de beperkingen die mensen ondervinden bij het voeren van een huishouding, het zich verplaatsen in en om de woning, het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel en om andere mensen te ontmoeten en sociale verbanden aan te gaan. Daarbij staat voor ons behoud van de eigen regie, zelfredzaamheid en het zelfoplossend vermogen van de burger voorop. Wij denken dat de gemeente en de professionele organisaties daarom het beste kunnen werken met een vraaggerichte aanpak. Wij verwachten van de gemeente en de organisaties dat zij *samen* met de burger zijn/haar individuele vraag en de behoeften – maar ook de eigen mogelijkheden – goed verkennen. Daarna kunnen zij samen met enthousiasme bepalen wat de best mogelijke (vernieuwde) oplossing is. Het gaat dan niet alleen om zorgarrangementen, maar voor jongeren en volwassenen met een beperking ook om maatgerichte arbeidsarrangementen.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De gemeente kiest bij aanbestedingen voor zorgaanbieders die de beste hulp aanbieden en die zo dicht mogelijk bij mensen in de buurt georganiseerd is.
- De gemeente houdt toezicht op zorg, zoals de thuiszorg, en bewaakt de klantgerichtheid en doelmatigheid.
- Er moet een goede samenwerking zijn tussen organisaties in de eerste lijn van de gezondheidszorg. De gemeente voert daarbij de regie.
- Mensen die op zorg aangewezen zijn, hebben de mogelijkheid om bij een onafhankelijke instantie een klacht in te dienen wanneer zij ontevreden zijn over de dienstverlening van een zorgaanbieder.
- De Wmo-raad zien wij, als stem van iedereen die belang heeft bij

maatschappelijke ondersteuning, als een belangrijke adviseur voor het college en de raad. Wij verwachten van hen goed onderbouwde en constructieve adviezen.

- Eenzaamheid is voor veel ouderen een groot probleem. Gemeentelijk welzijnsbeleid moet gericht zijn op het bevorderen van contact tussen mensen in de kern of buurt.
- Mantelzorgers en vrijwilligers moeten zo goed mogelijk worden ondersteund. Dat kan bijvoorbeeld door hen beter te informeren over de ondersteuningsmogelijkheden, bijeenkomsten te organiseren waar mantelzorgers elkaar kunnen ontmoeten (denk aan een Alzheimer café), of door een speciaal budget vrij te maken.
- De gemeente bevordert kleinschalig openbaar vervoer zodat ouderen en gehandicapten mobiel blijven.
- Alle openbare gebouwen moeten goed toegankelijk zijn voor ouderen en gehandicapten. Bij de inrichting van de openbare ruimte moet rekening worden gehouden met ouderen, die gebruik moeten maken van rolstoelen, rollators of slecht ter been zijn of slecht zien.
- De gemeente gebruikt de mogelijkheden van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) om burgers met een beperking kansen te bieden op een actief leven in de samenleving. De gemeente schenkt daarbij speciaal aandacht aan wonen (bijv. levensloopbestendige woningen), het vinden en behouden van werk, vervoer, onderwijs en vrijetijdsbesteding.
- De gemeente stimuleert m.b.v. goed overleg en de invulling van haar subsidierelaties, haar samenwerkingspartners om met hun (vernieuwde) voorzieningen zoveel mogelijk mensen die het nodig hebben te bereiken.
- In de gemeente kan een ieder via laagdrempelige loketten rekenen op een goed sluitend netwerk van organisaties met een aanbod van (vernieuwde) voorzieningen: zo kunnen gemeente, organisaties en de burger samen de (eigen) mogelijkheden verkennen voor een (zorg en/of arbeids)arrangement op maat. Burgers worden hierbij zo veel mogelijk gestimuleerd zelf de touwtjes in handen te nemen.
- Burgers, maatschappelijke middenveld, organisaties en gemeente zijn er samen verantwoordelijk voor dat door goede samenwerking en vertrouwen in elkaar, iedereen naar vermogen mee kan doen aan de samenleving.

8. Zorgen voor veiligheid.

In een leefbare samenleving dient iedereen zich prettig en veilig te voelen. Respect voor anderen ongeacht hun afkomst, kleur en geaardheid dienen de basis te zijn. Iedereen heeft recht op een veilige buurt. Zodat kinderen veilig buiten kunnen spelen en niemand 's avond binnen hoeft te blijven uit angst voor overlast of criminaliteit. Je veilig voelen is een basisbehoefte. En hoewel een risicovrije samenleving niet bestaat kan de gemeente wel veel doen om te zorgen voor veiligheid én een veilig gevoel.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Voortgang in de handhaving op gebieden zoals milieu, (brand)veiligheid en bouwen.
- Geen overschrijdingen van de aanrijtijden van ambulances in onze gemeente accepteren. Het binnen de daarvoor gestelde normen blijven van de aanrijtijden van ambulances is een absolute eis. 15 minuten is een maximum een kortere tijd is zeer gewenst.
- De PvdA wil een sluitend netwerk van AED apparaten (Automatische Externe Defibrillator) in de gemeente Lochem. Algemene voorlichting over deze mogelijk levensreddende apparatuur door de gemeente is gewenst.
- De PvdA is tegen de sluiting van de huidige politiestations.
- De PvdA wil dat de wijkagent gekend is/wordt in zijn wijk.
- Stimuleren dat wijkbewoners samen met de wijkagent proactief vandalisme en verloedering tegengaan.
- Met betrekking tot de politie: MEER BLAUW OP STRAAT, maar ook: BLAUW MEER OP STRAAT.
- Vrijwillige brandweer is een groot goed. Een verdere professionalisering en verbetering van de dienstverlening zal vooral moeten worden bereikt door samenwerking met andere organisaties binnen de veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland, waarin de brandweer, politie en de hulp- en zorgverleners (waaronder de ambulance) in verregaande mate samenwerken. Proactieve werving bij bedrijven is een optie: die bedrijven krijgen er n.l. een prima opgeleide BHV'er voor terug.
- Bestaande rampenplannen moeten actueel zijn en deze moeten regelmatig geoefend worden.
- Een actief beleid dat verkoop van soft en hard drugs in de gemeente tegengaat. Ook voorlichting aan jongeren moet deel uitmaken van deze aanpak.
- Een actief beleid om het alcoholgebruik te verminderen. Brede voorlichting is daartoe geboden.
- Het initiatief van 'Vroeg op Stap' steunen. Dit actiecomité maakt zich sterk voor het vervroegen van toegangs- en sluitingstijden van de horeca. Deze vervroeging van sluitingstijden zal in regionaal verband gerealiseerd moeten worden. De PvdA vindt dat de gemeente Lochem hierin een voortrekkersrol moet nemen.
- Donkere, en daardoor onveilige, doorgaande fietsroutes moeten goed verlicht blijven of gaan worden bijvoorbeeld bij station Lochem.

9. Sport, cultuur en recreatie verbinden en dagen uit

Sport en cultuur dragen bij aan de ontwikkeling van mensen, bevorderen de onderlinge samenhang tussen inwoners en kunnen bijdragen aan onderling respect. Ze hebben een belangrijke maatschappelijke functie.

Kenmerkend voor Lochem is dat er naast een groot aantal 55plussers die al lang hier wonen, veel zelfstandig wonende gepensioneerde ouderen van buiten Lochem hier huisvesting gevonden hebben.

Deze groeiende groep actieve ouderen zijn gretige gebruikers van sportvoorzieningen en culturele activiteiten overdag!

Deelnemen aan sport- en culturele activiteiten doet in de eerste plaats een beroep op mensen zelf. Zij beslissen zelf of ze aan sport doen in georganiseerd verband of op individuele basis. Mensen bepalen ook zelf of zij deelnemen aan culturele activiteiten, passief of actief. Deelnemers behoren zelf de kosten daarvan te dragen. Mensen moeten daarvoor keuzes maken. Als echter voor bepaalde groepen of bepaalde activiteiten financiën een belemmering vormen, zorgt de gemeente voor een vangnet. Dat kan door bijdragen aan instellingen, activiteiten of individuele deelnemers. Voorzieningen moeten voor een breed publiek financieel toegankelijk zijn.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- alle kinderen op de basisschool moeten in ieder geval op school gymles krijgen. Daarom is het van het grootste belang dat iedere school een vakdocent lichamelijke opvoeding heeft.
- ook buiten schooltijd moeten alle kinderen kennis kunnen maken met het plezier van sporten. Het inkomen van hun ouders mag daarbij geen drempel vormen. Gemeenten moeten dit mogelijk maken met een tegemoetkoming via de scholierenvergoeding en/of het jeugdsportfonds
- door samenwerking tussen jongerenwerk en jeugdzorg met sportverenigingen kunnen overlast en probleemgedrag voorkomen worden
- stimuleren van vrijwilligerswerk en samenwerking tussen verenigingen; de gemeente verstrekt gratis een verklaring van onbesproken gedrag (VOG) aan vrijwilligers.
- tijdelijke aanjager (max. 2 jaar) aanstellen om samenwerking van sportverenigingen, m.n. op beheersgebied (administratie e.d.), bestuurskracht en begeleiding jeugd breed te coördineren. De behoefte moet worden aangegeven door verenigingen zelf.
- voor nieuwe sportinitiatieven worden deze raadsperiode geen nieuwe middelen beschikbaar gesteld; wel is in goed overleg herschikking van middelen mogelijk.
- de PvdA wil zich tot het uiterste inspannen om de schouwburg, die de stad Lochem al 150 jaar tot haar voorzieningen mag rekenen, te behouden. Dat kan door te kiezen voor het realiseren van een Kulturhus, Het DOK, waar een nieuwe schouwburg deel van uitmaakt samen met bibliotheek en muziekschool en activiteiten van Carion; daartoe willen we een deel van de opbrengst van de verkoop van de NUON-aandelen inzetten.
- de subsidie voor de schouwburg mag omhoog om een breed programma te kunnen blijven bieden.
- het nieuwe gemeentehuis geeft gelegenheid tot exposities van lokale kunstenaars
- voor activiteiten die een bovenlokale uitstraling hebben, kan de gemeente onder voorwaarden subsidie beschikbaar stellen .
- Culturele activiteiten en sportvoorzieningen dienen overdag toegankelijk te zijn voor oudere inwoners van Lochem. Bestaande voorzieningen zullen daartoe wellicht ondersteund moeten worden. Nieuwe initiatieven, juist van ouderen zelf, dienen gestimuleerd te worden en zo nodig ondersteund.
- Met name sport en muziek bieden in onze huidige samenleving kansen aan jongeren en ouderen elkaar te ontmoeten en samenbindend te werken.

10. Goed onderwijs in goede gebouwen.

De PvdA staat voor goed, toegankelijk en betaalbaar onderwijs voor **iedereen**, je hele leven. De rijksoverheid blijft eindverantwoordelijk en garandeert de kwaliteit en toegankelijkheid van al het onderwijs.

Niet iedereen begint zijn of haar schoolcarrière vanuit eenzelfde startpositie. De PvdA zet alles op alles om er voor te zorgen dat jongeren hun opleiding afsluiten met een (beroeps)diploma dat hen goede perspectieven geeft op de arbeidsmarkt. Schooluitval moet worden voorkomen!

Scholen kunnen ook een belangrijke bijdrage leveren aan leefbare buurten en kernen. De PvdA is voorstander van brede scholen (netwerken) waarin zoveel mogelijk verschillende (wijk)voorzieningen onder één dak zijn gehuisvest. Dat kan bijv. een Kulturhus, een dorps huis of een school zijn.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De optie tot instellen van Brede Scholen die naast de onderwijsfunctie, een ontmoetingsplek zijn voor de buurt, waar buiten schooltijd gebruik van wordt gemaakt, moet bij nieuwbouw nadrukkelijk worden meegenomen. Samenwerking met kinderopvang, hulpinstanties, jongerenwerk, verenigingsleven, politie en centra voor jeugd en gezin is daarbij onmisbaar.
- De kinderopvang en buitenschoolse opvang moeten voldoende beschikbaar zijn en blijven.
- Onderwijs moet goed toegankelijk zijn voor iedereen, inclusief leerlingen met een beperking.
- Scholen worden gesteund om het schoolverzuim terug te dringen.
- In samenwerking met ROC's, VMBO's, gemeente, lokale ondernemers en de Kamer van Koophandel worden zoveel mogelijk stagemogelijkheden voor jongeren gerealiseerd. De gemeente Lochem zal zelf het goede voorbeeld moeten geven door extra stageplaatsen aan te bieden binnen de eigen gemeentelijke organisatie.
- Een aantal scholen in onze gemeente is aan vervanging toe: ze doen al meer dan 40 dienst als school. (Propschool – de St.Josephschool – de Prins Hendrikschool. Bij de vervanging van hen wordt, afhankelijk van de behoefte, de multifunctionaliteit meegenomen.
- We zijn voor integratie in plaats van segregatie in het Lochemse onderwijs. We zijn van oordeel dat het belang van de intellectuele en sociale ontwikkeling van het kind leidend dient te zijn bij ontwikkelingen in dit verband. Op dit terrein zijn in het verleden afspraken met scholen en schoolbesturen gemaakt. Deze dienen geëvalueerd te worden.
- alle kinderen op de basisschool moeten in ieder geval op school gymles krijgen. Daarom is het van het grootste belang dat iedere school een vakdocent lichamelijke opvoeding heeft.

11. Een sociaal vangnet voor wie dat nodig heeft

Een fatsoenlijk bestaan voor iedereen, dat is dé opdracht van de Partij van de Arbeid. De PvdA staat voor eerlijk delen en werkt aan het verkleinen van de verschillen tussen arm en rijk. Wie (even) niet kan moet kunnen rekenen op een fatsoenlijk vangnet. Het gaat daarbij niet alleen om een behoorlijk inkomen maar ook om zaken als goede zorg en huisvesting.

Door de economische crisis is armoedebestrijding nog urgenter geworden. De eerste tekenen van de verwachting dat vooral jongeren, laagopgeleiden, eenoudergezinnen en allochtonen de eerste slachtoffers zullen worden van crisis, zijn al zichtbaar. De beste vorm van armoedebestrijding is werk. Alle Nederlanders moeten de kans krijgen om mee te doen. Wie toch zijn baan verliest of niet kan werken, laten we niet in de steek. De PvdA zorgt voor een solide vangnet. Echt urgent is hulp voor burgers die ernstige schulden hebben. Schuldenproblematiek werkt vaak verlamdend op het vermogen van mensen om hun leven weer op orde te krijgen. Sociaal isolement, problemen in de gezinssituatie en dreigende dakloosheid gaan vaak samen met schulden. Daarom wil de PvdA volop inzetten op schuldhulpverlening.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil dat mensen die in de schulden raken, voortvarend worden geholpen, waarbij niet alleen naar financiële, maar ook naar sociale en psychosociale problemen wordt gekeken. Wachtlijsten bij de schuldhulpverlening zijn uitgesloten, binnen twee weken is een traject gestart.
- De gemeente blijft een actief kwijtscheldingsbeleid voeren. Nagegaan wordt of de voorwaarden voor kwijtschelding moeten worden aangepast.
- Duidelijke voorlichting over wettelijke rechten, zoals huursubsidie en bijstand.
- Alle mensen die langer dan drie jaar van het sociaal minimum hebben moeten rondkomen, krijgen een langdurigheidstoeslag.
- De PvdA wil een gemeentelijk sport- en welzijnsfonds voor gezinnen met een minimuminkomen. Scholen moeten signaleren welke kinderen vanwege financiële problemen thuis niet mee kunnen doen een sport of andere sociale en buitenschoolse activiteiten.
- Actieve voorlichting over inkomensondersteuning door de gemeente moet ertoe leiden dat inwoners optimaal gebruik maken van de regelingen die voor hen bedoeld zijn.
- De raadsleden en wethouders van de PvdA breken door bureaucratische barrières heen als het gaat om schrijnende gevallen. Niemand mag de dupe worden van het systeem.

12. Jongeren

Onze kinderen zijn het kapitaal van de toekomst. Zolang kinderen naar school gaan moeten ze verzekerd zijn van een beschermde, liefdevolle omgeving die ze een stevige basis biedt voor een goede toekomst.

Als jongeren van school komen moet alles op alles worden gezet om ze aan het werk te krijgen. Gelijke kansen zijn voor de PvdA de basis voor een waardig bestaan. Juist in tijden van economische crisis is bestrijding van de jeugdwerkloosheid een topprioriteit.

Jeugdhulpverlening, scholen en gemeenten moeten problemen signaleren en voorkomen. Jongeren die soms al op erg jonge leeftijd in de knel komen, worden geholpen om hun leven op de rails te krijgen. In het geval van echte probleemgezinnen kan geen sprake zijn van vrijblijvendheid. Jongeren met gedragsproblemen die niet naar school willen of willen werken worden aangepakt.

In 2011 heeft elke gemeente naar verwachting een Centrum voor Jeugd en Gezin die voorziet in laagdrempelige hulp en ondersteuning op maat voor ouders, kinderen, maar ook hulpverleners en leraren. Wij willen lokaal voor ons CJG kinderen in beeld willen hebben vanaf -9 maanden (tot 23 jaar). Zeker in achterstandssituaties is dat erg belangrijk om zoveel mogelijk preventief te kunnen ingrijpen/bijsturen waar dat nodig is. Daarnaast kiezen we er voor om in te zetten op ketenaanpak: "warme overdracht" tussen alle instellingen en organisaties rondom kinderen. De contacten tussen bijvoorbeeld verloskundigen, consultatiebureaus en peuterzalen moeten worden versterkt. Ook een tweede leidster bij peuterzalen is in dat verband van belang. Voorschoolse programma's kunnen zo meer aandacht krijgen.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Kinderen en jongeren moeten gebruik kunnen maken van voor en naschoolse activiteiten. Om dit te bereiken, wordt de samenwerking tussen kinderopvang, peuterspeelzalen, verenigingen en het onderwijs verder gestimuleerd.
- Goed jongerenwerk voorkomt mede onveiligheid, criminaliteit en dure jeugdzorg. Voor jongeren die niet mee willen werken en bij wie gedragsproblemen meespelen worden onorthodoxe oplossingen niet geschuwd.
"Straathoekwerkers"/"Jongerenwerkers" spelen een belangrijke rol in dit proces.
- Het jeugdbeleid van de gemeente verzinnen we niet op het gemeentehuis. Dat geven we vorm met jongeren zelf.
- Een van de wethouders heeft jeugdzaken in zijn portefeuille.
- Elke basisschool heeft een zorgteam en een school voor voortgezet onderwijs heeft een breed samengesteld ZAT (Zorg- en Advies Team) waarin problemen vroegtijdig worden besproken. Zo wordt een kind snel geholpen en kan de leraar zich vooral/meer richten op zijn hoofdtaak: het lesgeven.
- Het is belangrijk dat eventuele problematiek van/met "hangjongeren" tijdig wordt signaleerd en dat er, indien nodig, snel en adequaat wordt gehandeld. Voorlichting naar betrokkenen en ouders hierover is belangrijk.

13. Integratie: samen werken aan één gemeenschap

De afgelopen decennia hebben veel nieuwe Nederlanders zich hier permanent gevestigd. Nederland is daarmee blijvend veranderd en zal ook in de toekomst blijven veranderen. Ook in de gemeente Lochem is de groep nieuwe Nederlanders de afgelopen jaren gegroeid en zal ook de komende jaren blijven groeien. Veel nieuwkomers en hun kinderen vinden prima de weg.

Dat vergt een blijvende inspanning van ons allemaal; in de buurt, op school, op het werk, in kerk en moskee, in de politiek. Actieve burgers doen mee in de samenleving, in arbeid, door het spreken van de taal en door zich verbonden te voelen met Nederland.

Dit betekent voor de aankomende raadsperiode:

- Het beleid om verouderde woonbuurten op te knappen wordt met kracht voortgezet.
- Voor integratie is beheersing van de Nederlandse taal essentieel. De inburgering kan en moet nog beter.
- Een goede opvoeding stoomt kinderen klaar voor de toekomst. Waar nodig, wil de PvdA ouders daarbij ondersteunen .
- Veel allochtone vrouwen verkeren in een maatschappelijk isolement. We vinden dat de aankomende jaren activiteiten moeten blijven ontplooid die er op zijn gericht deze vrouwen uit hun isolement te halen.
- Geweld tegen bijvoorbeeld vrouwen, kinderen en homo's tolereren we niet.
- De gemeente bevordert activiteiten, die diverse bevolkingsgroepen met elkaar in contact brengen (open dagen) en die het gezamenlijke thuisgevoel versterkt.
- De gemeente Lochem huisvest in de stad en de dorpen vluchtelingen in overeenstemming met de landelijke taakstelling; met de woningbouwverenigingen worden bindende afspraken gemaakt.

14. Een vitaal platteland

Veel mensen genieten dagelijks van het mooie Achterhoekse landschap. Een gebied waar velen wonen en werken, en waar anderen in het weekend tot rust komen.

Een gebied dat door zijn mooie landschap en natuur voor toeristen aantrekkelijk is en daardoor een belangrijke economische drijver voor werkgelegenheid is. Dat is het nu al, maar er zijn nog duidelijke mogelijkheden voor versterking, zonder dat het (over)last voor Lochem betekent.

Maar het landelijk gebied wordt bedreigd. Voorzieningen op het platteland dreigen te verdwijnen. Jongeren trekken weg omdat er niet genoeg betaalbare woningen zijn.

De PvdA investeert in de kracht van het platteland. Met meer werkgelegenheid, toegankelijke voorzieningen en kwalitatief goede woningen. Jong en oud, rijk en arm, iedereen moet op het platteland kunnen wonen en werken.

De PvdA werkt mee aan het voortbestaan van winkels in kleine kernen. Zeker met het oog op de vergrijzing is het van belang dat mensen de dagelijkse boodschappen dicht bij huis kunnen blijven doen.

Landbouw neemt een belangrijke plaats in op het platteland. Onze boeren en boerinnen beheren meer dan 65% van het landelijk gebied. De PvdA streeft naar een vitale en duurzame landbouw met toekomst en zet in op behoud van het karakteristieke coulisselandschap, dat goed toegankelijk is voor iedereen.

Lochem heeft een aantal bedrijven dat gespecialiseerd is in innovaties, zoals elektrische auto's, kleine windturbines, industriële ontwerpen etc. Daarnaast is de ligging van Lochem, in de buurt van de autoroute naar het westen en oosten, een duidelijke pre voor de Lochemse bedrijvigheid. Dat vraagt om voldoende vestigingsmogelijkheden op de bedrijventerreinen

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- In kleine kernen worden voorzieningen zoveel mogelijk gecombineerd in één gebouw. Voorzieningen blijven daardoor beschikbaar en bereikbaar.
- Er zijn meer en kwalitatief betere woningen nodig. Ook op het platteland moet dus gebouwd worden, maar wel graag selectief. Bouwen doen we bij voorkeur in de dorpskernen, niet in het buitengebied.
- Dat stoppende agrarische bedrijven de FAB-regeling (Functieverandering Agrarische Bebouwing) nodig hebben om oude gebouwen te slopen is een goed recht. Nieuwbouw op eigen erf heeft de afgelopen jaren echter niet altijd bijgedragen aan een verhoging van de landschappelijke kwaliteit. De PvdA vindt dat beleid ontwikkeld moet worden waardoor nieuwbouw eventueel geclusterd in of aan de randen van kernen plaats kan vinden.
- Op agrarische bedrijven die worden beëindigd kan andere bedrijvigheid ontstaan. De PvdA juicht dat, gezien de werkgelegenheid die het oplevert, toe, maar stelt daarbij wel de voorwaarde dat deze bedrijven het milieu niet belasten of overlast van verkeer
- Grondeigenaren en boeren moeten een beloning krijgen als zij een bijdrage leveren aan het landschap, de bescherming en verbetering van de natuur. De PvdA wil het Groenfonds, enkele jaren geleden opgericht, daarvoor inzetten. Er is op dit moment slechts beperkt geld beschikbaar. Overheid, het bedrijfsleven, boeren en grondbezitters kunnen er voor zorgen dat meer geld beschikbaar komt voor het groenfonds zodat de ondernemers die er voor zorgen dat het landschap mooi is en blijft en daarvoor werk verzetten, een fatsoenlijke vergoeding krijgen voor hun groene dienstverlening.

- De PvdA wil dat het milieu zo min mogelijk belast wordt en vindt dat er zuinig omgegaan moet worden met onze kostbare grond, grondstoffen en energie.
- Wij willen dat samen doen met het bedrijfsleven, woningcorporaties, projectontwikkelaars en bouwbedrijven en zullen hen daarop ook aanspreken. Wij zullen ook burgers stimuleren om bij het zo min mogelijk belasten van het milieu een belangrijke rol te nemen.
- Natuur- en cultuurlandschap worden maximaal toegankelijk gemaakt door aanleg van nieuwe fiets- en wandelpaden.
- Lochem heeft een schitterend landschap en natuur waarvan velen, ook wijzelf willen genieten. De aanleg van fiets- en wandelpaden zal ook toeristen trekken. De komst van toeristen levert werkgelegenheid op, dus aanleg van fiets- en wandelpaden is goed voor onze economie. Maar de paden geven ook goede verbindingen tussen onze kernen en plaatsen.
- Het Lochemse platteland levert ook mooie en smakelijke producten. Voorbeelden zijn biologische groenten en vlees, zuivelproducten en op het platteland gekweekte planten en bloemen. De PvdA wil de ondernemers de kans geven hun producten te promoten door bijvoorbeeld reclame-uitingen toe te staan.
- Ons schitterende landschap en natuur biedt ons tijdens onze tochten door het gebied veel mooie dingen, maar we weten niet hoe de vogel heet, die zo mooi zingt, waarom het hier leeft, welke bloem dat is en waarom de plant die wij vroeger zo vaak zagen, nauwelijks meer te zien is. De PvdA wil dat de gemeente natuureducatie voor jong en oud wordt gestimuleerd, zodat we antwoord kunnen krijgen en geven op de vragen die we hebben of onze kinderen hebben. Maar ook dat zij de natuur soms een handje kunnen helpen zich te handhaven.

15. “Duurzaamheid, voor Lochem heel normaal”

De PvdA staat voor een groene en duurzame gemeente Lochem. Groen maakt een buurt prettiger om in te wonen, geeft kinderen de gelegenheid om te spelen en is noodzakelijk voor het voortbestaan van vogels en dieren. Het groen in onze omgeving wordt echter vaak bedreigd door nieuwbouw en renovatie van buurten, pleinen en straten. De gemeente houdt bij nieuwe bouwprojecten en renovaties van buurten en straten daarom rekening met het groen. Bij de uitbreiding, de inrichting en het onderhoud van het groen in de wijk kunnen wijkbewoners prima betrokken worden. En voor het voortbestaan van dieren zijn groenstroken (ecologische verbindingzones) van groot belang.

De gemeente speelt een belangrijke rol in duurzame, klimaat en energiesparende maatregelen. We stellen zelf een klimaatplan op en nemen het voortouw door bijvoorbeeld duurzaam in te kopen en door toekomstige bouw en renovatie duurzaam en klimaatvriendelijk uit te voeren. Daarnaast nemen we energiebesparende maatregelen en zorgen we voor recycling en hergebruik. Ook maken we het aantrekkelijk om vaker de fiets of de bus te pakken en de auto eens te laten staan.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- Het groen in onze gemeente blijft behouden en waar mogelijk wordt het verdwenen groen weer teruggebracht.
- Het groen in de wijken en ecologische verbindingzones worden gehandhaafd en uitgebreid.
- In onze gemeente worden mensen actief bij het groen in hun wijk betrokken en worden verenigingen die zich met de natuur bezig houden ondersteund.
- Onze gemeente zet zich in voor duurzame productie en volledig hergebruik van producten. We laten ons hierbij leiden door de hergebruik-gedachte. Zo worden in gemeentelijke gebouwen geen water of frisdranken in plastic flessen ter beschikking gesteld.
- Toekomstig bouwen en renoveren is duurzaam en klimaatvriendelijk. Het anders ontwerpen van gebouwen kan veel energiegebruik voorkomen. En door bestaande gebouwen te renoveren of beter te isoleren kunnen spectaculaire resultaten worden behaald.
- Oude bedrijventerreinen worden duurzaam geherstructureerd en hergebruikt.
- Onze gemeente koopt haar producten en diensten zo veel mogelijk duurzaam in.
- Onze gemeente gaat actief energiebesparende verlichting toepassen en stimuleren.
- Een goed en meetbaar klimaatprogramma wordt, indien mogelijk met de omliggende gemeenten, afgesproken
- Onze gemeente stimuleert de duurzame opwekking, opslag en besparing van energie. Wat betreft de PvdA zou onderzocht kunnen worden of plaatsing van windmolens langs het kanaal een deel van dat scenario zou kunnen zijn.
- Lopen en fietsen is niet alleen gezond, het is tevens de minst belastende manier van verplaatsen voor het milieu. Daarom stimuleren we wandelen en fietsen. Voet- en fietspaden moeten ruim en veilig zijn, er moeten voldoende oversteekplaatsen zijn en de wachttijd bij verkeerslichten gering.
- Bij nieuwbouw letten we niet alleen op het aantal parkeerplaatsen maar tevens op goede fiets- en loopverbindingen.
- In onze gemeente gaan we door met de inzet van het Groenfonds.
- Met het Waterschap werken we o.m. samen op het gebied van Ruimte voor water, waterplannen, stedelijk water, riolering en afkoppelen.
- Daar waar mogelijk “gaan we echt iets doen aan het klimaatprobleem”: we haken bijvoorbeeld aan op de volgende terreinen: de bestaande woningbouw, nieuwbouw, utiliteitsbouw, klimaatneutrale gemeentelijke organisatie, duurzame

energie, mobiliteit, openbare straatverlichting en voorlichting aan burgers.

- In navolging van andere gemeentes (bijv. Texel) voert onze gemeente in samenwerking met gemeentelijke ondernemers een actief groen-, milieu- en duurzaamheidsbeleid voor haar inwoners (kortingsacties – speciale aanbiedingen voor duurzame aankopen enz.)
- In onze gemeente dienen oplaadpunten te komen voor elektrische fietsen en auto's.
- De afvalverwerking zal zoveel mogelijk door gescheiden afvalstromen plaatsvinden – gedifferentieerde afvalverwerking (diftar) dus. De lasten hiervan mogen, bij een efficiënt gebruik ervan, voor de inwoners niet/nauwelijks stijgen.

16. Verkeer en veiligheid

Mensen zijn gebaat bij veilige routes naar school en werk. Het aantal verkeersslachtoffers en onveilige situaties moet omlaag. Daarvoor zijn veilige routes noodzakelijk, zowel binnen de kernen als voor het doorgaand verkeer.

Dit betekent voor de komende raadsperiode (in volstrekt willekeurige volgorde) **dat uit de volgende opsomming keuzes gemaakt kunnen/moeten worden:**

- de belangen van fietsers en wandelaars het zwaarst laten wegen bij de inrichting van wegen, kruispunten e.d.
- N 348: waarbij we gaan voor de totaaloplossing waarvan de westelijke omleiding om Eefde een substantieel onderdeel is
- spoedige realisatie van de rondweg rond Lochem
- strengere controle op sluipverkeer zoals op de Nieuwstad in Lochem
- meer snelheidscontroles in de bebouwde kom en in gebieden met max.snelheid
- energiezuinige straatverlichting (LED-lampen of alternatieven daarvoor) met tijdschakeling voor stille uren, maar niet op als onveilig ervaren (fiets)routes: dus "meer-en-minderlicht"
- terugdringing parkeren op de Markt in Lochem (minder plekken, hogere tarieven) als elders (weer) voldoende parkeermogelijkheden zijn
- meer rijwielstallingen in de centra om fietsgebruik te bevorderen
- verbod tot lang parkeren op het Graafschapterrein (max. 2 uur) voor de helft van het terrein
- voldoende parkeermogelijkheden voor gehandicapten
- lik-op-stuk-beleid bij melding "losse stoeptegels" en inhaalslag voor het opknappen van oude bestrating
- vermindering aantal verkeersborden die vooral heel duidelijk dienen te zijn
- herinrichting kruispunt Nieuwstad – Smeestraat om fietsers en voetgangers veilig te laten oversteken
- "belemmeringen" opwerpen voor niet-bestemmingsverkeer (=sluipverkeer) in woonwijken en centra
- goede bewegwijzering in de centra naar belangrijke gebouwen, instanties en bezienswaardigheden
- "wisselplekken" regelen en stimuleren voor leenauto's
- aanzienlijke reductie van veel verkeersdrempels en/of verlaging ervan
- oplaadpunten voor elektrische motorvoertuigen en fietsen

- aandacht voor de verkeersveiligheid bij de school in Nettelhorst (parkeerproblematiek)
- de toegankelijkheid van de trottoirs/wegen voor rolstoelen – scootmobiels – rollatoren in de diverse kernen baart ons grote zorgen
- oversteekgevaaren in de diverse kleinere kernen (m.n. in Barchem – Eefde – Laren – Gorssel – Epse – Joppe – Harfsen) bij kruispunten en scholen
- voor de Exelse leerlingen van het Staring College dient de oversteekveiligheid bij de Rengersweg verbeterd en gegarandeerd te worden
- het voorzien van reflectoren op de kliko's in het buitengebied
- veilig(er) maken van de Hoofdstraat in Gorssel (materiaalgebruik – 30 km)
- snelheidsremmende maatregelen in Joppe (Joppelaan)
- verbeteren/uitbreiden parkeermogelijkheden bij diverse begraafplaatsen
- beperking van het zware landbouwverkeer in diverse kernen door omleidingen in te stellen
- zebrapaden bij diverse scholen inrichten/handhaven
- gevoelens van onveiligheid blijven bestaan bij fietsers op N339 tussen Harfsen en Epse (toch een vrijliggend fietspad?)
- inzet van “van plek wisselende borden” met aanduidingen over te hoge snelheid in de gehele gemeente
- selectieve kap van struiken/bomen om de veiligheid van weggebruikers te verbeteren
- aanpakken van gevaarlijke kruispunten, bijv. die in Eefde

17. We strijden voor ieders recht

Discriminatie op wat voor een grond ook moet voorkomen worden en daar waar er wel sprake van is worden aangepakt.

Juist nu de wereld snel verandert en we in Nederland met een veelheid aan culturen te maken hebben, is het van het grootste belang dat iedereen meedoet. Iedereen verdient een gelijke kans en wordt geacht deze ook te grijpen.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- Wij besteden voldoende aandacht aan seksuele diversiteit en het creëren van een veilig woonklimaat.
- Activiteiten die taboes over homoseksualiteit, racisme of gelijkheid van vrouwen binnen bepaalde bevolkingsgroepen doorbreken worden ondersteund.
- De gemeente zorgt dat er voldoende kennis in huis is voor de actieve bestrijding van discriminatie door samen te werken met maatschappelijke organisaties en partners op het gebied van veiligheid.
- Bestrijding van discriminatie gaat hand in hand met het omarmen van diversiteit binnen de gemeente, dus ook binnen de gemeentelijke organisatie.
- De arbeidsparticipatie van vrouwen wordt bevorderd door goede kinderopvang en regelingen die flexibel werken voor man en vrouw mogelijk maken.

18. Moderne democratie en goed bestuur

De kloof tussen burger en politiek lijkt de afgelopen jaren alles behalve verkleind. De PvdA gelooft in de modernisering van de democratie. Bij de moderne burger, die inspraak heeft op school en op het werk en die als kritische consument is gaan denken, past niet dat hij één keer in de vier jaar mag stemmen en verder zijn mond moet houden. Een burger die zich actief wenst te bemoeien met het bestuur moet daar de mogelijkheid toe hebben.

Betrouwbaar bestuur en goede dienstverlening zijn zaken waar de mensen op kunnen rekenen bij de PvdA.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Beleid komt zoveel mogelijk tot stand in samenspraak met burgers. Daadwerkelijke inspraak is meer dan een keertje luisteren.
- De inwoners van de gemeente Lochem worden betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van beleid. Niet alleen in de gemeente zelf maar ook in het onderwijs, het welzijn, de zorg, de woningbouwverenigingen etc.
- De gemeente moet transparant zijn; burgers worden wegwijs gemaakt in hoe de gemeente werkt en taken en werkwijze van de gemeente moet duidelijk en begrijpelijk zijn.
- Het huidige pakket aan elektronische dienstverlening wordt verder uitgebreid daarbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de toegankelijkheid voor mensen met (digitale) functiebeperkingen.
- Burgers krijgen op korte termijn antwoord op hun vragen, bij het eerste contact met de gemeente wordt verteld binnen welke termijn zij antwoord op hun vraag kunnen verwachten
- Administratieve lasten voor burgers en bedrijven worden gesaneerd waar mogelijk
- Burgers worden in staat gesteld een raadgevend referendum aan te vragen(verordening opstellen).
- Representatief samengestelde dorpsraden worden actief betrokken bij de beleidsvoorbereiding en –uitvoering.
- Het nieuwe gemeentehuis in Lochem moet een multifunctioneel gebouw worden waarin ook plaats is voor sociaal-culturele en zorgvoorzieningen (Etalage naar de toekomst); in Gorssel komt een dienstverleningsloket.
- De PvdA neemt de burgers serieus en zal goed en eerlijk communiceren

19. Internationale solidariteit

Iedereen is burger van de eigen gemeente, dorp of buurt. Maar we zijn ook allemaal wereldburger. Voor de PvdA staat internationale solidariteit voorop.

De gemeente moet het goede voorbeeld geven door eerlijk aan te kopen en aan te besteden.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Bij beslissingen van de gemeente wordt rekening gehouden met de gevolgen voor ontwikkelingslanden. Bijvoorbeeld alleen gebruik van gecertificeerd hout bij nieuwbouw, voor de nieuwe vergadertafel van de burgemeester of bij de renovatie van oude wijken.
- Zowel bij aanbestedingen, als bij het inkoopbeleid hanteert de gemeente heldere criteria en wordt rekening gehouden met duurzaamheid en mondiale solidariteit, opdat onze gemeente zich tot een "fair-trade-gemeente" door zal ontwikkelen. Zoals gecertificeerd hout als voorwaarde in de bouw en eerlijke koffie in het gemeentehuis.
- Wij ondersteunen particuliere initiatieven die bijdragen aan de contacten tussen mensen uit verschillende landen.

